Súd:	Okresný súd Prešov
Spisová značka:	8C/70/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8123208625
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jozef Jaselský
ECLI:	ECLI:SK:OSPO:2024:8123208625.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D. E., 2/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX B., 3/ H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D. E., 4/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XXX, XXX XX, 5/ J. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D. E., právne zastúpených: JUDr. Martin Staroň, advokátska kancelária so sídlom Hlavná 89, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., Pribinova 19, 811 09 Bratislava, IČO: 00 151 700, o výplatu plnenia z poistenia, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 7.000,- € a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 2.000,- € a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 2.000,- € a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 4. rade sumu 2.000,- € a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 5. rade sumu 2.000,- € a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 1. až 5. rade každému zvlášť trovy konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa v 1. rade sa domáha voči žalovanému zaplatenia sumy 7.000,- € a každý zo žalovaných v 2. až 5. rade zaplatenia sumy vo výške 2.000,- €.

1.1 Dňa XX.XX.XXXX zomrel vo veku 56 rokov manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. až 5. rade A. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. XXX, D. E.. K úmrtiu A. B. došlo konaním vodičky, A. I., ktorá dňa 18.09.2019 v čase o 15.00 hod viedla osobné motorové vozidlo zn. Mazda 3, ev. č. B. XXXXX po diaľnici D1v smere z B. K. B. v ľavom jazdnom pruhu rýchlosťou vyššou ako je na diaľnici maximálne povolená, predchádzala a presunula sa pred vozidlo zn. Renault Trafic, ev. č. XXX XXXX, A.: „L.", následne nevenovala dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla počas predchádzania z ľavého do pravého jazdného pruhu, kde vozidlo počas tohto priečneho premiestňovania prešlo celým pôdorysným obrysom až na pravú krajnicu, následkom čoho v 396,5 km diaľnice D1 aj napriek intenzívnemu brzdeniu

vozidla čelne narazila zozadu do stojaceho zabezpečovacieho prívesu s dopravným značením ev. č. M. XXX N., ktoré bolo pripojené k vozidlu zn. Fiat Ducato, ev. č. M. XXX O. K. diaľničnej spoločnosti a.s. a ktoré vykonávalo zabezpečovanie pracovníkov vykonávajúcich práce na krajnici diaľnice, kde následkom tejto zrážky došlo jednak k vážnym zraneniam dvoch pracovníkov NDS, ale taktiež aj A. B., ktorým on na mieste podľahol.

1.2 Za toto svoje konanie bola vodička A. I. rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 3T/90/2020-621, zo dňa 08.07.2021 uznaná vinná z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Uznesením Krajského súdu v Prešove, č. k. 4To/25/2021-703, zo dňa 27.10.2021 bolo odvolanie obžalovanej A. I. zamietnuté.

1.3 Žalobkyňa v 1. rade si v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 3T/90/2020 uplatnila nárok na náhradu škody vo výške 56.484,84,-€ spôsobenú trestným činom, a to nasledovne: 1) náhrada za pomník a príslušenstvo vo výške 4.284,84,- €, 2) náklady za smútočné posedenie vo výške 800,- €, 3) náklady na pohreb vo výške 1.400,- €, 4) náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za usmrtenie blízkej osoby vo výške 50.000,-€. Žalovaný uhradil žalobcom z povinného zmluvného poistenia vozidla vodičky A. I. sumu vo výške 2.133,24,- €, a to: 1) náklady na pohreb vo výške 1.129,03 €, 2) príspevok na pohreb vo výške 79,67 €, 3) pomník vo výške 663,88 €, 4) kar vo výške 420,- €. Dňa 26.10.2021 vodička A. I. uhradila čiastočne žalobkyni v 1. rade časť náhrady nemajetkovej ujmy, a to vo výške 15.000,- €.

1.4 Žalobcovia si predmetnou žalobou uplatňujú nárok na poskytnutie plnenia z poistenia titulom nemajetkovej ujmy, t.j. na plnenie z povinného zmluvného poistenia vozidla zn. Mazda 3, ev. č. B. XXXXX, ktoré bolo v čase dopravnej nehody, t.j. dňa 18.09.2019 povinne zmluvne poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tohto motorového vozidla u žalovaného, ktorý je poisťovateľom.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení žalobu rozporoval.

2.1 Žalovaný uviedol, že manželka nebohého si v trestnom konaní ako jediná uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Zo strany Sociálnej poisťovne boli čiastočne riešené nároky žalobkyne v 1. rade z úrazového poistenia. Následne žalovaný Sociálnej poisťovni refundoval vyplatené sumy a z predložených dokladov Sociálnej poisťovne vyplýva aj úhrada jednorazového odškodnenia vo výške 29.114,10 € podľa § 94 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z., nakoľko nebohý v čase úmrtia si plnil pracovné povinnosti a teda jednalo sa aj o pracovný úraz, teda dochádza tú k súbehu pracovno-právnej zodpovednosti spolu s občiansko-právnom zodpovednosťou. Ostatní žalobcovia v 2. - 5. rade si daný nárok neuplatnili v trestnom konaní a preto vzniesol námietku premlčania daného nároku vo vzťahu k žalobcom v 2. - 5.rade. K usmrteniu otca žalobcov došlo dňa 18.09.2019, pričom žalobný návrh bol podaný na súde dňa 13.09.2023, teda skoro štyri roky od úmrtia otca žalobcov.

2.2 Žalobcovia na preukázanie skutočností, na základe ktorých sa domáhajú svojho nároku nepredložili Jediný dôkaz. Žalovaný má za to, že aj keď je nepopierateľným právom poškodených uplatniť si právo na náhradu nemajetkovej ujmy, toto právo musí byť v konaní aj preukázané. Aj keď je nepochybné, že smrť blízkeho človeka zasiahne do života rodiny a do života pozostalých, v súdenej veci majúc na zreteli vek pozostalých detí, je zrejmé, že iný je dopad tejto straty na žalobcov, ktorí sú už všetci dospelými jedincami, zrejme majúcimi vlastné rodiny, nežijúcimi s nebohým otcom v jednej domácnosti, pretože ich adresy trvalých pobytov sú iné ako nebohého otca s výnimkou žalobkyne v 5.rade, pričom vzťah žalobcov k nebohému nie je doposiaľ osvedčený ani elementárnymi dokumentmi, ktorými sú rodné listy, pretože tieto neboli žalovanému doručené, pričom smrť rodiča závažným spôsobom nezasiahla ich ekonomickú ani sociálnu integritu, neboli na nebohého odkázaní ani pomocou a ani výživou a preto aj keď sa smrťou pretrhli citové väzby, ujma spôsobená absenciou rodinného života zaiste nie je adekvátna výške uplatňovanej nemajetkovej ujmy.

2.3 Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd musí vychádzať zo zásady primeranosti a ako pomocné kritérium je možné použiť ustanovene § 5 a § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý zákon ustanovuje v § 5 a 6 odškodnenie ak bola spôsobená smrť, kde poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej

mzdy (čo v súdenom prípade predstavuje sumu 26.000,- €), pričom v tomto právnej predpise je upravené aj to, že pokiaľ majú viacerí poškodení právo na odškodnenie, rozdelí sa táto suma medzi nich. Vzhľadom na to, že v roku 2019, kedy došlo k úmrtiu pána B. činila minimálna mzda sumu 520 €, pričom 50-násobok tejto minimálnej mzdy predstavuje sumu 26.000,- € je zjavné, že žalobcami požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy prevyšuje náhradu, ktorá súhrnne prináleží obetiam násilných trestných činov, pretože samotná vodička, ktorá spôsobila dopravnú nehodu odškodnila žalobkyňu v 1. rade sumou 15.000,- €, zo strany Sociálnej poisťovne došlo tiež k odškodneniu, pričom žalobcovia ešte požadujú v tomto konaní v súhrne ďalších 15.000,- €. Žalovaný tiež poukázal na ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/ 2003 Z.z. ktoré ustanovenie upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s úpravou zákona tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy prevyšuje náhradu, ktorá v súhrne prináleží obetiam násilných trestných činov, pričom v danom prípade ide o nedbanlivostný trestný čin, ktorého následkom je smrť.

3. Žalobcovia v replike uviedli, že v prípade námietky premlčania je argumentácia žalovaného voči právne nesprávna a bola by namieste, ak by žalovaným bola vodička motorového vozidla, ktorá ako fyzická osoba spôsobila dopravnú nehodu, a nie poisťovňa. V tomto spore je však pasívne vecne legitimovanou len a len poisťovňa. Vzhľadom na to, že pasívne vecne legitimovaná je poisťovňa, platí tu špeciálna úprava premlčania, a to § 104 Občianskeho zákonníka. Aj keď je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch majetkovým právom, tak všeobecná 3-ročná premlčania lehota voči poisťovni ako pasívne vecne legitimovanému subjektu začína plynúť až rok po poistnej udalosti, teda v tomto prípade začala plynúť dňa 18.09.2020 a uplynula by 18.09.2023.
K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobnej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, neoprávnenosť (protiprávnosť) tohto zásahu a existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a jeho neoprávnenosťou Výška primeraného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu, pričom je potrebné zohľadniť v zmysle § 13 ods. 3 OZ závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobcov možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno presne a empiricky zistiť, kto ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho takáto okolnosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s takouto udalosťou vyrovnať, alebo aspoň čiastočne zmieriť. Nie je možné vžiť sa do situácie každého zo žalobcov, ktorému nečakane zomrelo dieťa alebo súrodenec alebo rodič. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy musí prihliadať súd u každého zo žalobcov predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti, dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. U žalobcov bola neoprávneným zásahom narušená celistvosť rodiny, bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom následky sú trvalé a nezvrátiteľné. Vzťahy medzi nimi a nebohým manželom a otcom boli silné, s manželkou a žili v spoločnej domácnosti, boli v dennodennom kontakte, spoločne prežívali udalosti bežného života, mali spoločné záujmy. Deti s nebohým vychádzali bežne, niektoré boli a niektoré neboli na ňom majetkovo závislí. Nebohý zabezpečoval svojim deťom potrebnú výchovu, citové vzťahy, výživu, pomoc s vnúčatami. V dôsledku tragickej smrti došlo k nesmierne závažnej ujme na práve žalobcov na rodinný život, spočívajúcej v strate manžela a otca, čím sú do budúcnosti ochudobnený v citovej oblasti. Žalobcovia sa so smrťou nedokážu vyrovnať.
Skutočnosť, že žalobkyni v 1. rade bola vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch od vodičky motorového vozidla v sume 15.000,- €, krátko pred verejným zasadnutím o odvolaní tejto vodičky motorového vozidla ako obžalovanej na Krajskom súde v Prešove, nemôže byť na ujmu žalobkyni v 1. rade ani žalobcom v 2. - 5.rade (ktorým vodička nevyplatila žiadnu náhradu) a táto skutočnosť bola zohľadnená v žalovanej sume u žalobkyne v 1. rade. Rovnako skutočnosť, že za pracovný úraz nebohého bola vyplatená žalobkyni v 1. rade náhrada škody v zmysle pracovnoprávnych predpisov, nemôže byť na ujmu žalobkyni v 1. rade a už vonkoncom nie žalobcom v 2. - 5.rade, nakoľko zásah do osobnostných práv je úplne iný nárok ako nárok na odškodnenie z pracovného úrazu, pričom žalobcovia v 2. - 5. rade nedostali od Sociálnej poisťovne žiadne odškodnenie.
Pokiaľ žalovaný ako pomocné kritérium uvádza § 5 a 6 zákona č. 215/2006 Z.z. a poukazuje na § 17 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z.z. s tým, že v súdenom prípade je 50-násobok minimálnej mzdy v roku 2019 suma 26.000,- €, tak žalobcovia k tomu uviedli, že žalobkyni bola vodičkou motorového vozidla vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 15.000,- € a podanou žalobou sa domáha sumy 7.000,- €, čo spoločne predstavuje sumu 22.000,- €, ktorá je pod limitom 26.000,- €, keďže

vyplatenie odškodného od Sociálnej poisťovne za pracovný úraz nemožno zahŕňať do sumy 26.000,- €, nakoľko nešlo o vyplatenie náhrady nemajetkovej ujmy titulom zásahu do osobnostných práv, ale titulom pracovného úrazu. Žalobcovia v 2.- 5. rade si uplatňujú každý po 2.000,- €, čo v úhrne predstavuje sumu 8.000,- €, čo je ďaleko pod sumu 26.000,- €. Celková žalovaná suma pozostalých po nebohom je suma 15.000,- €, čo je primeraná suma zohľadňujúca už vyplatenú náhradu nemajetkovej ujmy v prospech žalobkyni v 1. rade v sume 15.000,- €, teda celkovo by pozostalí dostali náhradu nemajetkovej ujmy v sume 30.000,-€.

4. Žalovaný v duplike v súvislosti s premlčaním poukázal na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.. V danom prípade sa nejedná o právo na poistné plnenie, ktoré upravuje Občiansky zákonník v § 788 OZ a nasl. ale tento nárok spadá pod § 822 a nasl. OZ. V nadväznosti na uvedené na daný prípad nie je možné na daný prípad aplikovať premlčanie podľa § 104 OZ, ale § 101 OZ.

5. Súd vykonal dokazovanie listinami (rozsudok Okresného súdu Prešov, sp. zn. 3T/90/2020-621, zo dňa 08.07.2021; uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 4To/25/2021-703, zo dňa 27.10.2021; oznámenie Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. zo dňa 26.10.2021; výpis z účtu; záznam o preštudovaní vyšetrovacieho spisu; vyúčtovania nákladov súvisiacich s pohrebom na č. l. 68 a 70-72; fotografie; novinový článok) výsluchom žalobcov, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

5.1 Z rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 3T/90/2020-621, zo dňa 08.07.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.10.2021, č.k. 4To/25/2021-703, súd zistil, že obžalovaná A. I. bola uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, ktorého sa dopustila tým, že dňa 18.09.2019 v čase o 15.00 hod viedla osobné motorové vozidlo zn. Mazda 3, ev. č. B. XXXXX po diaľnici D1 v smere z Popradu na Prešov v ľavom jazdnom pruhu rýchlosťou vyššou ako je na diaľnici maximálne povolená, predchádzala a presunula sa pred vozidlo zn. Renault Trafic, ev. č. XXX XXXX, A.: „L.“, následne nevenovala dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla počas predchádzania z ľavého do pravého jazdného pruhu, kde vozidlo počas tohto priečneho premiestňovania prešlo celým pôdorysným obrysom až na pravú krajnicu, následkom čoho v 396,5 km diaľnice D1 aj napriek intenzívnemu brzdeniu vozidla čelne narazila zozadu do stojaceho zabezpečovacieho prívesu s dopravným značením ev. č. M. XXX N., ktoré bolo pripojené k vozidlu zn. Fiat Ducato, ev. č. M. XXX O. Národnej diaľničnej spoločnosti a.s. a ktoré vykonávalo zabezpečovanie pracovníkov vykonávajúcich práce na krajnici diaľnice, kde následkom tejto zrážky došlo jednak k vážnym zraneniam dvoch pracovníkov NDS, ale taktiež aj A. B., ktorým na mieste podľahol.

5.2 Zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu,, ČVS: ORP-928/2-VYS-PO-2019, zo dňa 21.09.2020 súd zistil, že žalobkyňa v 1. rade si uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- €.

5.3 Žalovaný v liste zo dňa 26.10.2021 oznámil žalobkyni v 1. rade pozostalým po poškodenom A. B. uhradil z povinného zmluvného poistenia plnenie vo výške 2.133,24 €.

5.4 Z rodných listov súd zistil, že žalobcovia v 2. až 5. rade sú deti nebohého poškodeného.

5.5 Z výsluchu žalobkyne v 1. rade súd zistil, že v čase nehody žili spolu necelých 35 rokov. Mali krásny vzťah, manžel jej pomáhal, rád varil, veľmi rád mal deti, spolu chodili na výlety, plesy, vozil ju do práce a z práce. Pol roka bola PN z dôvodu, že sa nevedela s tým vyrovnať, lieky na upokojenie nebrala, psychológa nenavštívila, nakoľko to nepotrebovala, keďže stále bol niekto pri nej. S manželom boli mesiac pred nehodou pri dcére vo E. na ich prvej zahraničnej dovolenke. Žalobkyňa pracovala ako predavačka s príjmom okolo 500,- €/mesiac a manžel bol zamestnanec Národnej diaľničnej spoločnosti cca 7 rokov, pričom jeho mesačný príjem činil 1.000,- €. Rok a pol pred tým než zomrel manžel, zomrel jej otec a v dome tak zostali sami dvaja. Keďže deti už boli odrastené mysleli si, že si môžu už užiť trochu života. Manžel pomáhal deťom tak najstaršiemu F., keď staval dom, ako aj dcére H.. Taktiež pomáhal finančne synovi A., ktorý má zdravotné ťažkosti, v mladosti bol operovaný na pľúca a neskôr mal problém so žalúdkom a často bol PN. Deti stále chodili k nim. V čase keď zomrel manžel mali 6 vnúčat, najstaršie bral ako vlastného syna, niekedy vnúčatá spali s nimi aj v posteli. So smrťou manžela sa nevie vyrovnať a čím ďalej tým viac jej chýba. Manžel bol zdravý človek, ktorý chcel žiť.

5.6 Z výsluchu žalobcu v 2. rade vyplynulo, že s nebohým otcom mal veľmi dobrý vzťah. Otec bol rodinne založený, mali kamarátsky vzťah. Deti vychovával k tomu aby boli súdržní, držali spolu a pomáhali si. Najväčším miláčikom jeho otca boli jeho vnúčatá. V každom dome, u každého z jeho detí, sa v súčasnosti nachádza jeho fotka, aby si na neho každý mohol spomenúť. Otec mu pomáhal, každý deň si volali, aj v čase jeho úmrtia doobeda obvolal všetky deti, akoby tušil čo sa stane. V ten deň mali pomôcť postaviť bránu u brata A.. Otec bol vždy nápomocný, a aj v čase keď on začal stavať dom, tak rodičia neváhali a dali do zábezpeky svoj dom za účelom poskytnutia hypotéky. Dom staval svojpomocne, no a otec mu chodieval pomáhať. Istý čas boli aj kolegovia, keďže spolu robili na letisku v B., a to cca 5 rokov. Žalobca e vojakom z povolania a rok bol na misii na L.. V tom čase bola jeho manželka tehotná a teda potrebovala pomoc s čím aj jeho otec, ale aj jeho mama nemali problém. Taktiež v tom čase mu otec zabezpečil spravenie fasády na dome. Otec zabezpečoval tak materiál, ako aj robotníkov. Manželka sa tomu nemohla venovať, keďže v tom čase mal ich prvorodený syn asi 3 mesiace.

5.7 Žalobkyňa v 3. rade v rámci výsluchu uviedla, že s otcom mala veľmi dobrý vzťah, dá sa povedať, až výnimočný a deň jeho úmrtia bol asi najhorší deň v jej živote. Bola s ním v kontakte každý deň, keďže býva neďaleko od rodičovského domu. Hocikedy sa pri nej zastavil na kus reči, napil sa vody a odišiel. S deťmi je často sama, nakoľko manžel pracuje na týždňovky. Otec jej pomáhal aj s vozením jej detí do škôlky a školy. Deti bral k sebe aj na víkendy. Nebohý otec jej pomohol aj s domom, keď si s manželom brali úver na výstavbu, tak taktiež dal rodičovský dom do zábezpeky a prispel aj finančne. Mladší syn má poruchu sluchu, potreboval načúvací prístroj, ktorý stojí okolo 500,- €, a na ktorý otec taktiež prispel. Rodičia sa mali veľmi radi a keď sa ich deti osamostatnili chceli si užívať život. Dodala, že každá rodinná oslava končí pri spomienke na neho, a pri predstave čo by mohlo byť, ak by žil.

5.8 Z výsluchu žalobcu v 4. rade súd zistil, že otec bol jeho vzorom. Mali malé gazdovstvo, na ktorom ho učil robiť so strojmi a robote tak, aby sa v živote nestratil. Keď bol malý pripravoval mu vždy raňajky ako aj desiaty. Chýba nielen jemu, ale aj jeho deťom, pričom staršia dcéra si ho ešte pamätá. Kúpil dom avšak bolo ešte potrebné vykonať práce okolo domu, ako terénne opravy a pod. s čím mu otec pomáhal. V osudný deň mali dokončiť zváranie brány, volal otcovi, avšak mu nedvíhal telefón, ani nezavolal naspäť ako to inak robil. Taktiež uviedol, že jeho syn hrá hokej a pýta sa, či sa dedko na neho pozerá, chýba mu to, že sa nechodí pozerať na neho. Žalobca bol často PN a keď mu to finančne nevychádzalo, keďže musel splácať úver, otec mu vypomohol. Okrem toho mu dal peniaze na schody, na terasu, resp. na terénne úpravy keďže sa mu už nezvýšili peniaze. S otcom sa stretával obdeň. Keď bolo potrebné orať, alebo kosiť dvor, tak to bola jeho práca.

5.9 Z výsluchu žalobkyne v 5. rade súd zistil, že ako dieťa chodila spievať, tancovať a to aj vďaka svojmu otcovi, ktorý je splnil to čo chcela. Tým, že bola najmladšia bola aj najrozmaznanejšia. Doma jej zariadil malé kaderníctvo, keďže študovala za kaderníčku, tak aby mohla sa učiť strihať na ženách v obci. Položil dlažbu, do kúpeľne jej zabezpečil veľký umývací box, kúpil jej kožené kreslo, keramický pult, a tak isto jej aj kúpil príslušenstvo, teda kulmy, žehličky. Následne však odišla do E., kde žila tri roky. Asi tak cca dva mesiace pred jej svadbou s priateľom ju navštívili rodičia. Na Slovensko sa vrátila vo februári 2020, z dôvodu, že videla, že jej mama je po smrti otca na tom zle. Rozišla sa z toho dôvodu aj s priateľom, ktorý chcel ostať vo E.. Svadbu s bývalým priateľom mala mať v novembri 2019. Mala už zaplatené šaty a taktiež boli vyhovené pozvánky. Následne mala svadbu v roku 2021 avšak chýbal jej rodičovský tanec, a k oltáru ju namiesto otca viedol brat. Chýba jej aj to, že jej súrodenci s ním mohli stráviť viac času ako ona.

6. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa ustanovenia článku 8 odseku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.

Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 104 Občianskeho zákonníka, pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

7. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (takzvaná postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných a to manžel a deti, ak ich niet, o rodičov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.02.2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009).

8. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže iné zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (napr. vo forme ospravedlnenia) sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby.

9. V konaní nebolo sporné, že A. I., ktorej zodpovednosť za smrť blízkeho príbuzného žalobcov bola ustálená právoplatným rozsudkom v trestnom konaní, mala uzavreté povinné zmluvné poistenie vozidla so žalovaným. Poistenec žalovaného svojím konaním zasiahol jednak do osobnostných práv zomrelého, konkrétne do jej práva na život, no zároveň zasiahol aj do osobnostných práv príbuzných po zomrelom a to konkrétne do ich práva na súkromný a rodinný život. Tým je daná aj príčinná súvislosť medzi konaním poistenca žalovaného a vznikom nemajetkovej ujmy u žalobcov.

10. Pasívna vecná legitimácia žalovaného vyplýva jednak z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom postení ako aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ č. C-22/12 (Haasová), a publikovaného rozsudku Najvyššieho súdu SR pod č. R 61/2018, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Uplatnené nároky na náhradu nemajetkovej ujmy sú tak nárokmi hradenými z povinného zmluvného poistenia.

11. Súd sa prioritne zaoberal námietkou žalovaného o premlčaní nároku žalobcov v 2. až 5. rade. Podľa bodu 15. rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/23/2022, zo dňa 27.04.2023 „právo poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. voči poisťovateľovi je právom majetkovej povahy a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pričom premlčacia doba začína plynúť za rok po poistnej udalosti.“ Rovnako súd poukazuje na uznesenie NS SR z 31.03.2022, sp. zn. 7Cdo/252/2021, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 2/2022. Ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje (iba) to, že vo vzťahu k obidvom subjektom (škodcovi a poisťovni) sa uplatňuje rovnaká právna úprava dĺžky premlčacej doby (viď uznesenie NS SR, sp. zn. 5Cdo/102/2017, z 23.04.2020). Ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka nie je možné vzťahovať na začiatok plynutia premlčacej doby pri nárokoch z poistného plnenia a to aj keď má vo väčšine prípadov charakter náhrady škody resp. i náhrady nemajetkovej ujmy. K dopravnej nehode došlo dňa 18.09.2019. Všeobecná trojročná premlčacia doba tak vo vzťahu k žalovanému začala plynúť dňa 18.09.2020 a uplynula by dňa 18.09.2023. Keďže žaloba bola podaná dňa 13.09.2023 námietka premlčania vznesená žalovaným je v tomto prípade nedôvodná a teda nárok žalobcov nie je premlčaný.

12. K samotnej výške náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že pri svojom rozhodovaní sa riadil nasledujúcimi úvahami: Výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu, pričom je podľa ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka potrebné zohľadniť závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobcov možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno a empiricky presne zistiť, kto a ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ich táto udalosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom sú schopní sa s touto udalosťou vyrovnať alebo čiastočne zmieriť. Je veľmi ťažké sa vžiť do situácie manželky a detí, ktoré jedného dňa nečakane prišli o svojho manžela, resp. do vžiť sa do situácie detí a preto je potrebné vychádzať aj z predstavy o tom, ako by stratu blízkej osoby za rovnakých okolností prežívala každá normálna osoba.

13. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže nikdy nahradiť stratu blízkej osoby. Jej úlohou je len blízkym kompenzovať, resp. zmieriť veľmi negatívne zážitky. Jedná sa o primeranú, nie úplnú náhradu, keď zásah do rodinného a súkromného života žalobcov sa objektívne nedá vyčísliť. Nemajetková ujma slúži na zmiernenie následkov citovej ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli.

14. V našom právnom systéme nie je vôbec upravená výška náhrady nemajetkovej ujmy. Je vecou úvahy sudcu, ktorý prejednáva a rozhoduje tú-ktorú konkrétnu vec. Súd porovnával okolité krajiny, konkrétne v rámci Európskej únie. Súd porovnal Českú republiku, s ktorou Slovenská republika zdieľala v minulosti rovnaké právne normy upravujúce náhradu nemajetkovej ujmy, a životná úroveň sa výrazne nelíši od

životnej úrovne v SR. V Českej republike boli zavedené, no neskôr boli zrušené, paušálne náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré za smrť manžela a deti sa priznávalo 240.000,- Kč. Súd pri svojom rozhodovaní ďalej vychádzal a porovnával aj úpravu v zák. č. 215/1996 Z.z o odškodňovaní obetí násilných trestných činov, kde v § 5 ods. 1 tohto zákona je uvedené, že ak bola trestným činom spôsobená smrť blízkej osoby, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy.

15. Pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadňovať princíp proporcionality a preto bral do úvahy aj iné právoplatné súdne rozhodnutia o priznaní nemajetkovej ujmy voči vodičovi a poisťovni. V konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza, sp. zn. 7C/69/2011, v spojení s konaním vedenom na Krajskom súde v Trenčíne, sp. zn. 6Co/609/2014, bolo priznané finančné zadosťučinenie za stratu manžela suma vo výške 17.000,- € a za stratu otca plnoletým deťom suma vo výške 4.500,- €.

16. Súd z výpovedí zistil, že manželka a všetky deti nebohého udržiavali s ním veľmi dobré vzťahy a jeho stratu znášajú veľmi ťažko. Uvedené bolo preukázané jednak z výpovedí žalobcovi, ako aj z predložených fotografií rodinného života B. a novinového článku v Plus jeden deň z 20.09.2019. Nebohý zomrel vo veku 56 rokov, pričom nebolo preukázané, že by mal nepriaznivý zdravotný stav, práve naopak. S manželkou, s ktorou bol zosobášený takmer 35 rokov, vychoval štyri deti. Súd z tohto dôvodu tak považoval za dôvodné priznať žalobkyni v 1. rade, ako manželke usmrtenej osoby, náhradu nemajetkovej ujmy 7.000,- €, ktorú považoval za adekvátnu aj s prihliadnutím na skutočnosť, že škodca jej už uhradil sumu vo výške 15.000,- €. Nebohý bol v dennodennom kontakte s deťmi a venoval sa aj vnúčatám. Navyše deťom vypomáhal, či už osobnou prácou alebo finančne, resp. poskytnutým vlastného domu ako záruky pre banku. Žalobcom v 2. až 5. rade preto súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v požadovanej sume, t.j. po 2.000,- €, vzhľadom na to, že detí nebohého boli v čase dopravnej nehody plnoleté a samostatné, pričom niektoré z nich už mali založené svoje vlastné rodiny.

17. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy však boli zohľadnené aj okolnosti nehody, t.j. porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany škodcu, t.j. poistenca žalovaného. Pri stanovení výšky náhrady tejto nemajetkovej ujmy súd zároveň vychádzal z možností a majetkových pomerov žalovaného.

18. Súd sa stotožnil s názorom žalobcov, že skutočnosť, že za pracovný úraz nebohého bola vyplatená žalobkyni v 1. rade náhrada škody v zmysle pracovnoprávnych predpisov, nemôže byť dôvodom pre nepriznanie nároku v tomto konaní, nakoľko zásah do osobnostných práv je úplne iný nárok ako nárok na odškodnenie z pracovného úrazu.

19. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 CSP. Súd vychádzal z toho, že Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenia, ako bolo ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Zásadu úspechu vo veci je potrebné uplatniť aj na konania, ktorých výška závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nemožno zaťažiť žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu, či znaleckého posudku. Vhodným riešením sa javí rozhodnutie o tom, že jednotliví žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, nie zo žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspechu vo veci, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku (Veľký komentár Števček a spol., Nakladatelství C. H. Beck). Keďže výška plnenia v časti náhrady škody na zdraví závisela od znaleckého dokazovania a samotná výška náhrady nemajetkovej ujmy od úvahy súdu, z tohto dôvodu súd mal za to, že je dôvodné žalobcom v 1. až 5. rade priznať plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať písomne odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho

sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).